

P MAXON

POZMEŇUJÚCI NÁVRH

k návrhu skupiny poslancov NR SR na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlač 1518)

V čl. 1 sa vypúšťa bod 3.

.....

Odôvodnenie :

Zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch explicitne uvádza, že výkon znaleckej, tlmočnickej činnosti a prekladateľskej činnosti nie je podnikaním podľa Obchodného zákonníka ani podľa Živnostenského zákona. Znalecká, tlmočnicá a prekladateľská činnosť podľa zák. č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, nie je živnosťou a v zmysle § 2 Obchodného zákonníka (zák. č. 513/1991 Zb.) nie je ani podnikaním, nakoľko táto činnosť nie je sústavná.

Pojem „samostatne zárobkovo činná osoba“ (SZČO) má iný obsah (je inak definovaná) na účely daňové (vo vzťahu k zák. č. 595/2003 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov), ako na účely sociálneho zabezpečenia.

Znalci vykonávajúci činnosť podľa zákona č. 382/2004 Z.z. sú ako SZČO daňovníci v zmysle § 6 ods. 2 písm. c) zák. č. 595/2004 Z.z., avšak nie sú samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle zákona o sociálnom poistení, nakoľko SZČO na účely sociálneho zabezpečenia sa považujú osoby, ktoré podnikajú, majú oprávnenie prevádzkovať živnosť, alebo osoby, ktoré vykonávajú svoju činnosť sústavne ako svoje povolanie, resp. ako výkon tzv. slobodného povolania.

Túto definíciu SZČO podporuje tiež súčasné znenie písm. c) § 5 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, keď aj v poznámke pod čiarou 19/ sú príklady osôb, ktorých činnosti sú tiež sústavné, s cieľom zárobku a zisku, ekonomicky samostatné na báze slobodného povolania (advokáti, komerční právnici).

Takýto výklad podporuje aj citácia z dôvodovej správy k zákonu č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch :

„Výkon tejto činnosti (znaleckej) má preto charakter vedľajšej činnosti popri zamestnaní u fyzických osôb ako aj u právnických osôb, kde nemôže tvoriť hlavnú (v zmysle „jedinú“) náplň ich podnikania alebo činnosti. Práve vedľajší charakter výkonu znaleckej prípadne tlmočnickej a prekladateľskej činnosti zabezpečuje ich vysoko odborný výkon, keďže hlavnou pracovnou náplňou je vedecká, výskumná prípadne iná špecializovaná činnosť, ktorá v spojitosti s dlhoročnou praxou dáva záruku kvalitného výkonu znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti... predkladateľ návrhu nechápe činnosť znalcov, tlmočníkov a prekladateľov ako naplnenie ústavného práva na slobodu podnikania podľa článku 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ale naopak ako realizáciu povinnosti a súčasne ako naplnenie medzinárodného záväzku Slovenskej republiky na zabezpečenie spravodlivého procesu. Z uvedeného dôvodu návrh predpokladá, že pôjde o uskutočňovanie činnosti prekladateľa, tlmočníka alebo znalca vo forme inej zárobkovej činnosti podľa spomenutého článku 35, záver odseku 1.

Preto návrh zákona v úvode zdôrazňuje, že výkon znaleckej alebo tlmočnickej (prekladateľskej) činnosti nebude spĺňať charakteristiku podnikania uvedenú v Obchodnom zákonníku, a ani nepôjde o výkon tzv. slobodných povolání v rámci záujmovej samosprávy (ako je napríklad činnosť advokáta, daňového poradcu, resp. autorizovaného inžiniera.)“

Znaleckú činnosť vykonávajú osobitne kvalifikovaní odborníci, spĺňajúci odborné a osobné predpoklady na výkon funkcie, ktorí sú zapísaní v zozname vedenom Ministerstvom spravodlivosti. Znalec je podľa zákona osoba splnomocnená štátom na vykonávanie činnosti podľa zákona a môže vykonávať znaleckú činnosť pre súdy a iné orgány verejnej moci alebo pre iných zadávateľov (fyzické a právnické osoby). Zákon presne určuje výšku tarifnej odmeny znalcov, umožňuje zadávateľovi zníženie alebo nepriznanie znalečného ak znalec vykonal úkon neúčelne (§3 ods. 5 písm. b), zákon presne stanovuje za akých podmienok znalec môže odmietnuť vykonať úkon, avšak zákon zadávateľa nezaväzuje v akej časovej lehote musí znalcovi vyplatiť znalečné.

V zmysle uvedeného je činnosť znalcov takým právnym vzťahom, keď znalec je povinný dodržiavať pokyny alebo príkazy zadávateľa, čím sa vytvára stav ekonomickej podriadenosti a nadriadenosti z hľadiska vykonávanej činnosti a jej odmeňovania, čo nemožno považovať za samostatné a nezávislé vykonávanie činnosti z hľadiska ekonomického.

Znalci vykonávajú svoju činnosť najmä na požiadanie orgánov verejnej moci a súdov na základe uznesenia, hlavne na odboroch zdravotníctvo – súdne lekárstvo, psychiatria, chirurgia, traumatológia, neurológia, v odbore psychológia, v odbore cestná doprava – analýza dopravných nehôd a v ďalších znaleckých odboroch. Ak znalca ustanoví do konania orgán verejnej moci alebo súd, znalec je povinný v zmysle zák. č. 382/2004 Z.z. znalecký úkon vykonať. Preto znalecká činnosť je pre rozhodovanie orgánov verejnej moci a súdov nenahraditeľná.

Význam znaleckej činnosti a tlmočnických úkonov pre potreby orgánov verejnej moci a súdov zdôrazňuje aj Trestný zákon, ktorý v § 175 ustanovuje možnosť trestných následkov krivej výpovede a vedome nepravdivého znaleckého posudku a § 106 Trestného poriadku, ktorý upozorňuje znalca o význame znaleckého posudku z hľadiska všeobecného záujmu.

Z uvedeného možno vyvodit', že znalecká činnosť vykonávaná podľa zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch má individuálnu, výrazne špecifickú povahu, pre ktorú ju nie je možné podriaďiť všeobecnej úprave samostatnej zárobkovej činnosti.

Podľa zákona č. 382/2004 Z.z. ako aj iných, najmä niektorých procesnoprávných predpisov v častiach týkajúcich sa znalcov, vyplývajú určité obmedzujúce podmienky pre výkon znaleckej činnosti – napr. podľa § 16 ods. 2 písm. b),c) povinnosť vykonať znalecký úkon riadne a v určenej lehote, účelne a hospodárne podľa požiadaviek a pokynov príslušného orgánu, pričom splnenie tejto povinnosti možno vynucovať poriadkovou pokutou, možnosť vylúčenia znalca z vykonania znaleckého úkonu, odmeňovanie podľa stanovených sadzieb s možnosťou krátenia odmeny podľa úvahy orgánu verejnej moci a súdu, možnosť odvolania znalca orgánom, ktorý ho do funkcie vymenoval.

Podľa nášho názoru všetky vyššie uvedené špecifiká znaleckej činnosti dostatočne odôvodňujú záver o absencii takých nevyhnutných pojmových znakov „samostatnej zárobkovej činnosti“ ako je sústavnosť (t. j. nie len príležitostne, ojedinele vykonávaná činnosť), samostatnosť a nezávislosť (v zmysle ekonomickom) a zárobkový účel, ktorým má byť dosiahnutie zisku.

Právny názor :

Znalci, tlmočníci a prekladatelia vykonávajúci činnosť podľa zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v konaní pred orgánom verejnej moci a súdom nie sú samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Zoznam skupiny poslancov NR SR

k pozmeňujúcemu návrhu skupiny poslancov NR SR na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlač 1518)

1. MIROSLAV MAXON
2. RUDOLF ŽIAK
3. IGOR PINKAVA
4. LADISLAV POČUKI
5. JUAN VIZBA
6. DUSAN TRPŠTEK
7. LÚBICA NAVRÁTILOVÁ
8. ZUZANA MARTINÁKOVÁ
9. PETER BODÝ
10. Abelovský, An.
11. Gustav KRAJČET
12. IGOR ČULAJ
13. RENATA ŽALUDOVICOVÁ
14. DUSAN MOJČKO
15. Miroslav Orlíkovic

Mirslav
Rudolf
Igor
Ladislav
Juan
Dusan
Lubica
Zuzana
Peter
Abelovsky
Gustav
Igor
Renata
Dusan
Miroslav